BAAC Vlaanderen
Programma van maatregelen

Archeologienota

Oostende, Fortstraat 5

Deel 2: Programma van Maatregelen

BAAC Vlaanderen bvba
Hendekenstraat 49
9968 BASSEVELDE
info@baac.be

Inhoud

1 Administratieve gegevens 1
2 Gemotiveerd advies 2
2.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein 2
2.2 Waardering archeologische vindplaatsen 3
2.3 Impactbepaling 3
2.4 Bepalingen van de maatregelen 3
2.4.1 Kennispotentieel verder (voor)onderzoek 3
2.4.2 Volledigheid van het (voor)onderzoek 3

1 Administratieve gegevens

Algemeen	
Naam site	Oostende, Fortstraat 5
Ligging	Fortstraat 5, Oostende, provincie West-Vlaanderen
Kadaster	Oostende, Afdeling 2, Sectie D, Percelen 703B3 & 703K3
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2020-0715
Reeds uitgevoerd vooronderzoek	Bureauonderzoek (2020G30)

Actoren	
Auteur	Christine Swaelens
Betrokken actoren	/
Betrokken derden	/

Plangebied	
Oppervlakte plangebied	4.767 m²
Kartering gewestplan	woongebied

2 Gemotiveerd advies

2.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

De locatie van de geplande bouwingreep is gelegen ten oosten van de oude stadskern van Oostende. Hoewel deze stad pas in de volle middeleeuwen ontstaat – tussen de 12e en 13e eeuw – dateren de oudste archeologische vindplaatsen in de regio uit de ijzertijd. Het landschap van de kustvlakte kent op dat ogenblik echter een bijzonder dynamisch karakter, met verschillende opeenvolgende netwerken van kreken, schorren en slenken. De overheersende invloed van de zee zorgt ervoor dat de menselijke aanwezigheid in de regio tijdens deze periode nooit permanent was. Tijdens de Romeinse periode worden de eerste pogingen ondernomen de invloed van de zee terug te dringen, waardoor meer permanente nederzettingen ontstaan, zoals onder andere Oudenburg, aan de rand van de kustvlakte. Na de Romeinse periode evolueert het landschap naar een waddenlandschap, waardoor de occupatie van de kustvlakte weer minder stabiel wordt.

Tijdens de volle middeleeuwen wordt het landschap – onder invloed van de Graaf van Vlaanderen en enkele abdijen – ingrijpend heringericht. In eerste instantie gaat het om uitgebreide infrastructuurwerken, waardoor de invloed van de zee steeds meer ingeperkt werd. Tijdens deze periode ontstaan in de kustvlakte ook vele permanente nederzettingen, zoals ook de parochie Onze-Lieve-Vrouw-ter Streep *In orientali fine in Testerep*, het latere Oostende.

Deze parochie krijgt in de tweede helft van de 12e eeuw stadsrechten, waarna ze bijzonder snel groeit. Het stadsweefsel van de stad evolueert vrij planmatig, volgens een dambordpatroon en gestuurd langs verschillende dijken en kanalen. Aan het einde van de 14e eeuw wordt het stedelijke weefsel van de stad ingrijpen heringericht na een reeks zware overstromingen. Een groot deel van de stad wordt verlaten, waarbij de stad zich terugtrekt naar het huidige stadscentrum. Toch kent de stad tijdens de late 14e en 15e eeuw een sterke groei, met als belangrijkste motor de bloeiende vishandel.

Op de kaart van Deventer is het gehucht Blutsyde weergegeven. Dit vissersgehucht strekt zich uit vanaf de huidige havengeul (ter hoogte van de Halve Maan) tot de voormalige Groenendijk. Opgravingen uitgevoerd door K. Loppens in 1920 en 1929 doen een datering van het dorpje in de 13e eeuw vermoeden. Door de aanleg van de geul door de Spanjaarden in 1584, verdwijnt het dorpje om plaats te maken voor een moerassige vlakte.

Vanaf de nieuwe tijd kende Oostende meerdere crisisperioden, waaronder het beleg van Oostende aan het begin van de 17e eeuw, de verovering van Napoleon aan het begin van de 19e eeuw en tijdens de twee wereldoorlogen. Deze gebeurtenissen lieten duidelijke sporen na op het stedelijke weefsel van de stad, zoals de aanleg van verschillende stadswallen en vestingswerken. Ondanks deze crisisperioden kende de stad in de tweede helft van de 19e eeuw een ware bloeiperiode. Grote delen van het stedelijke weefsel werden toen ingrijpend heringericht en gemoderniseerd. Ook werden de verschillende stadswallen afgebroken.

Maar na het Beleg van Oostende werd het gebied rond Oostende ingedijkt, waardoor nieuwe dorpen zich konden ontwikkelen. Ter hoogte van het onderzoeksgebied zou het gehucht *Liefkemores Hoek* zich ontwikkeld hebben. Dit gehucht heette oorspronkelijk Lisjemorre en bestrijkt een gebied van de duinen tot de dijk die als grens dient met de Potterie Polder. De duinen boden na verloop van tijd een beschutte en bewoonbare plaats en dit reeds vanaf de tweede helft van de 17e eeuw.

De Oosteroever kende vanaf de volle middeleeuwen echter een heel andere evolutie dan de stadskern van Oostende. Reeds vanaf de 13e eeuw is er sprake van bewoning ter hoogte van de Halve Maan (net ten noordwesten van het plangebied) tot de omgeving van de voormalige Groenendijk. Het gehucht

Blutsyde verdween door het uitgraven van de geul ten oosten van de stad in 1584, waardoor de oosteroever een drassig gebied werd, onaantrekkelijk voor bewoning. Na het beleg van Oostende (1601-1604) werden rondom Oostende verschillende dijken gebouwd waardoor de oosteroever stilletjes aan weer aantrekkelijk werd voor bewoning. Liefkesmorres Hoek was een gehucht dat het noordelijk deel van de oever bestreek.

2.2 Waardering archeologische vindplaatsen

De resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek op de aanpalende bouwblok hebben aangetoond dat de bovenste lagen van de bodem reeds verstoord zijn vermoedelijk ten gevolge van de bouw of sloop van de 20e-eeuwse bebouwing. Gezien de aanpalende bouwblok éénzelfde bebouwingsgeschiedenis heeft ondergaan als de bouwblok waarbinnen het huidig plangebied is gelegen, kunnen de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd op de percelen ten westen van het plangebied geëxtrapoleerd worden. De meeste boringen toonden de verstoring van het terrein aan tot op een maximale diepte van 400 cm, vermoedelijk ten gevolge van afgravingen vóór bebouwing. Daaronder bevonden zich eveneens geen relevante archeologische lagen.

2.3 Impactbepaling

Gezien het ontbreken van relevante archeologische lagen binnen het plangebied, zullen de toekomstige werkzaamheden geenszins archeologische sporen verstoren.

2.4 Bepalingen van de maatregelen

2.4.1 Kennispotentieel verder (voor)onderzoek

Gezien de bouwblok, waarbinnen het plangebied zich bevind, éénzelfde bouw-evolutie heeft ondergaan kan gesteld worden op basis van de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek (op aanpalende bouwblok) dat het deel dat door de toekomstige parktuin bedreigd wordt, vermoedelijk geen intacte bodem meer bezit (ten gevolge van de aanwezigheid van 20e-eeuwse bebouwing) en bijgevolg het potentieel op kenniswinst te laag wordt geacht om verder archeologisch onderzoek aan te bevelen.

2.4.2 Volledigheid van het (voor)onderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek is er voldoende informatie over de afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon voldoende bepaald worden. Gezien deze stedenbouwkundige aanvraag de nieuwbouw van een appartementsgebouw betreft met bijbehorend ondergronds verdiep dat tot max. 4 m -MV het bodembestand gaat verstoren en deze grotendeels binnen het gabarit van de huidige verstoring bevindt, adviseert BAAC Vlaanderen bvba geen verder onderzoek van het terrein. Op basis van de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek is verder vooronderzoek niet aangewezen.